

Dones, durant la Segona República (1931-1939) LRP

100 DONES CLAU EN LA HISTÒRIA DE LA CIÈNCIA I LA TECNOLOGIA

Autors: Oriol Boix i Sandra Posada
Editorial: Cossetània

EL NOM DE LA HUMANITAT

“Com donar nom a allò que no té nom / que es fa present davant dels ulls sense cap nom, / que hi és sense cap nom; / com donar un nom a allò que viu a l’ombra del llenguatge?”
Em dic la veu, de Rosa Font.
Llibres del Segle, 2017

Molts escriptors, especialment quan abordem temes d’assaig i divulgació, vivim sovint la dificultat del sexisme del llenguatge a l’hora d’anomenar les persones. Perquè en català, com en molts altres idiomes, les paraules confereixen gènere a allò que s’anomena. Sovint parlem, per exemple, d’un equip de científics que ha descobert una cosa, utilitzant el masculí com a genèric quan, potser, en l’equip hi havia diverses dones i un sol home. Un costum que, sens dubte, cal erradicar. Més encara, per un sexisme completament injustificat, tradicionalment s’ha tendit a infravalorar les aportacions de les dones en ciència i tecnologia, si no a ignorar-les directament. Persones sense nom que, per inèrcia social, viuen a l’ombra del llenguatge (reinterpretant els versos de Rosa Font).

La història de la ciència és plena d’exemples, que a poc a poc es van corregint. Noms com Barbara McClintock, descobridora dels anomenats elements genè-

Persones sense nom que, per inèrcia social, viuen a l’ombra del llenguatge

tics transponibles (gens que tenen la capacitat de viatjar pel genoma), o Rosalind Franklin, codescubridora de l’estructura de l’ADN, són cada cop més freqüents als llibres de ciència. Per reparar aquest greuge, Oriol Boix, professor d’enginyeria elèctrica a la UPC, i la psicòloga Sandra Posada han escrit *100 dones clau en la història de la ciència i la tecnologia*. Recull el nom i les tasques de dones que, pel fet d’haver destacat en uns àmbits en els quals històricament han predominat els homes, encara han sigut més invisibilitzades.

Sabíeu, per exemple, que el primer dis-

seny d’una estufa de gas el va fer una dona per evitar els incendis que de tant en tant provocaven les llars de foc? Es deia Alice Parker. O que alguns dels primers estudis sobre higiene específica per a dones els va escriure la catalana Dolors Aleu, que fou la primera metgessa de l’Estat?

Precisament, reflexionar sobre aquest i qualsevol altre tema és el que ens fa humans. Reflexionar per poder emprendre accions que corregeixen els innegables biaixos i injustícies; per posar nom a aquelles persones a qui se’ls ha negat el nom. *¿Què ens fa humans?* és el nou llibre del metge, investigador i escriptor Salvador Macip. És un assaig molt lúcida que, sense defugir la polèmica, busca una resposta des de la ciència a una pregunta clàssica de la filosofia. La resposta que proposa, i que argumenta des d’un biohumanisme racionalista, és precisament que el que ens fa humans és la capacitat de fer-nos preguntes i, sobretot, de fer-nos-les sobre nosaltres mateixos. És a dir, de tenir consciència i autoconsciència. Unes característiques cognitives que, com diu Macip, “ens han de permetre assolir una vida en societat digna i justa”. O, utilitzant les paraules de la poetessa Roser Font, “per donar un nom a allò que viu a l’ombra del llenguatge”.

¿QUÈ ENS FA HUMANS?

Autor: Salvador Macip
Editorial: Arcàdia